N°. 344.

DE GRONDWET.

1854.

VERSCHIJNT
Alle dagen, behalve Zon- en Feestdagen.

PRIJS DER ADVERTENTIEN:
Van één tot zes regels. . . . . ƒ 1.00.
Voor elken regel meer. . . . . » 0.15.
behalve de 35 cts. zegelgeld.
Aankondigingen van geboorte, huwelijken en overlijden, worden geplaatst tegen betaling van ƒ 1, het zegelregt daaronder begrepen.

DINGSDAG 4 JULIJ.

UITGEVER-DIRECTEUR:
C. H. SUSAN, Jr., te 's Gravenhage.
Hoofd-Correspondenten M. Schooneveld en Zoon, Beurssteeg, te Amsterdam.
Brieven franco aan het Bureau De Grondwet.
Jan Hendrikstraat, n°. 259.

ABONNEMENTSPRIJS:
Voor 's Gravenhage per 3 maanden . . . . . ƒ 4.50.
Voor de overige steden des Rijks . . . . . . » 5.50.

Hoofd-Bureau voor Ned. Oost-Indie:
VAN HAREN NOMAN EN KOLFF, te Batavia.
Prijs franco per Landmail voor Java en buitenbezittingen per jaar, met vooruitbetaling bij het nemen van het abonnement ƒ 70, Ned. Cour.

Groot zijn de vorderingen, welke in de laatste jaren op het gebied van kunst en wetenschap zijn gemaakt, en die haren weldadigen invloed ook doen gevoelen op het huisselijk leven. Getuige hiervan de pogingen, welke in verschillende landen worden aangewend, om den algemeenen gezondheidstoestand te verbeteren, zoowel met betrekking tot woning als kleeding; — hoe er gezorgd wordt, om bedompte woningen te vervangen door luchtige en gezonde huizen, waarin middelen tot behoorlijke luchtverversching zijn aangebragt; — hoe de voeding, een der gewigtigste punten van 's menschen welzijn, een onderwerp geworden is, dat de belangstelling van geleerden in alle landen opwekt, en zelfs het licht en de verwarmingstoestellen niet zijn vergeten. Er is een voornaam vereischte voor de gezondheid, de reiniging, waarop, vooral in de laatste tijden, de aandacht gevestigd is, en waaraan wij thans eenige vlugtige opmerkingen wenschen te wijden. Het is een allerbelangrijkst punt; want, wie zal het ontkennen, de zindelijkheid is eene der eerste voorwaarden voor de verbetering der zeden. Zeer teregt werd in een werkje, getiteld: *Een woord over de oprigting van wasch- en badhuizen* (uitgegeven bij M. SCHOONEVELD EN ZOON, te Amst., 1853), opgemerkt:

„De onzindelijkheid is een kwaad, dat als eene verteerende roest onmiddellijk het ligchaam aantast, het met afzigtelijke zweren, uitslag en ongedierte bedekt, de uitwaseming verstopt en de levensgeesten verdooft. Een kwaad, dat den mensch walgelijk in de oogen van anderen maakt, hem alle gevoel, alle besef van menschelijke waardigheid doet verliezen, en hem verlaagt beneden het redeloos dier, dat nog, door instinct gedreven, zich in het water dompelt, om zijn ligchaam schoon te maken; de onzindelijkheid, die als eene vruchtbare moeder, geboorte geeft aan een talrijk kroost van ziekten, rampen en ondeugden, die, weder op hare beurt een nageslacht van misdaden achterlaten, de maatschappelijke zeden verpesten, en den mensch voor veredeling onvatbaar maken."

Het is eene waarheid, dat eene gezonde ziel bij voorkeur huist in een gezond, rein ligchaam; het is alsof de ziel daaraan eene buitengewone veêrkracht ontleent, en de mensch hierdoor in eene betere gemoedsstemming gebragt wordt; want niet te betwisten is het, daarom ook, dat de reinheid een krachtig middel is tot bevordering van godsdienst en beschaving. Wie toch zal ontkennen, dat er tusschen ligchaam en geest eene naauwe verwantschap bestaat? Het ligchaam, de dienaar van den geest, kan onmogelijk ten uitvoer brengen, wat deze wil en beveelt, zoo lang het niet bevrijd is van de slavernij van het onreine. Van daar dan ook, dat, reeds bij de oudste volken, reiniging van ligchaam en kleeding, het begin was van elke godsdienstige, burgerlijke en huishoudelijke plegtigheid. In onze dagen achten wetenschappelijke mannen als CHAPTAL, het niet beneden zich, de zaak ter harte te nemen. De reiniging door het wasschen en bleeken der lijnwaden, heeft in Frankrijk, Engeland, Noord-Amerika en andere landen pogingen uitgelokt tot het oprigten van openbare waschhuizen, ten einde te voorzien in de hoogst gebrekkige wijze, waarop tot dus verre deze verrigting, inzonderheid bij de mindere klasse, geschiedt, vooral sedert de toepassing van den stoom op eene verbeterde wijze van wasschen, voldingend is bewezen. De Hoogleeraar BLEEKRODE zegt in zijn werk, getiteld: „*De tentoonstelling der nijverheid van alle volken*", dat onder de publieke inrigtingen, welke Londen voor het algemeen welzijn der mindere klasse bezit, behooren de bad- en waschhuizen; er bestaan te Londen zeven zoodanige inrigtingen. „Het Fransche Gouvernement," zegt hij verder, „heeft ... drie tonnen gouds aangewezen voor de oprigting van zoodanige gestichten binnen Parijs; ook in Noord-Amerika en Belgie heeft deze zaak bijzonder de aandacht getrokken, en zijn er plannen van BAILY, den bouwheer van eenige der voornaamste inrigtingen (St. Martin in the Fields, St. John en St. Margaret, Westminster, enz.); aangevraagd. In drie jaren tijds werden er in drie openbare waschhuizen de kleedingstukken van nagenoeg anderhalf millioen personen gewasschen, gedroogd en gestreken. In een verslag van het waschhuis van Whitechapel leest men, dat, na het invoeren van een tarief als volgt: voor het gebruik van eene onbepaalde hoeveelheid heet en koud water, 5 cents per uur, gedurende de twee eerste uren, en 5 cents voor elk ½ uur later, gedurende de laatste zes maanden, 10,352 vrouwen daarvan gebruik gemaakt hebben. In November 1851 bedroeg het aantal badgebruikers in Londen (waar nog eene inrigting te Greenwich is bijgekomen) 23,052; in Liverpool 4,258; in Hull 1,955; in Bristol 1,896; in Preston 785; in Birmingham 1,571; de wasschers te Londen 13,257, gedurende 30,924 uren, betalende ƒ 1,840; te Liverpool 973; te Hull 633; te Bristol 608; te Preston 600; te Birmingham 236" (1).

Voor den Nederlander behoeft de zindelijkheid niet veel aanprijzing: zij behoort tot zijn karakter; en de Nederlandsche zindelijkheid is in den vreemde ten spreekwoord geworden. Nogtans heeft de Gemeenteraad van Amsterdam kunnen goedvinden, om van de hand te wijzen het verzoek van eenige menschenvrienden, met den heer S. J. IJZERSTILT aan het hoofd, om te Amsterdam publieke bad- en waschhuizen op te rigten. Dit verzoek, ofschoon bij vele raadsleden een aangenamen indruk gemaakt hebbende, werd afgewezen alléén op grond, „dat het terrein, door den heer IJZERSTILT verlangd, niet konde worden afgestaan". Dit besluit is een nieuw bewijs van den stationnairen geest van de regering der hoofdstad, vooral wanneer men in aanmerking neemt, dat, „zoo lang de ontvangst ontoereikende zou wezen, om de voor de exploitatie benoodigde uitgaven te dekken, door den heer IJZERSTILT het kapitaal, noodig tot voltooijing van het etablissement, ten bedrage van eene tonne gouds of meer, beschikbaar werd gesteld". Er werd wel verlangd, dat aan die instelling, voor zoo veel noodig, eene subsidie uit de stadskas zou worden verleend; doch alleen voor de eerste jaren der exploitatie, waarvoor in de plaats zou worden gegeven een aantal kaartjes, in waarde gelijk aan de subsidie, om die, naar welgevallen, onder minvermogenden of aan liefdadige instellingen uit te reiken. — Hopen wij, dat de Gemeenteraad van Amsterdam nog van dit besluit moge terugkomen, en dat men in het algemeen in ons Vaderland, waar de openbare middelen tot reiniging veel te wenschen overlaten, niet langer achterwege blijve, maar, ook ten deze, den stroom des tijds volge (2).

(1) Belangrijke opstellen over de openbare bad- en waschhuizen zijn te vinden in *Voordeelige wasch en bleekerij*, door J. van Geuns (Haarlem, Erven Loosjes), *Bouwkundige bijdragen* van September 1853, de *Economist*, van den heer de Bruijn Kops, en *Weekblad voor alle Standen*, 1854, n°. 24.

(2) Door den heer Dr. Verwey is onlangs ook een verzoek bij den Gemeenteraad van Groningen ingediend, om „eene openbare wasch-, bad- en verwarmings-inrigting, of wel de eerste of de tweede alleen te mogen daarstellen". Het is ons niet bekend, of dit verzoek reeds ingewilligd is.

De Nederlander geeft de volgende definitie van hetgeen hij noemt *de constitutionnelen:*

„De vrijzinnigen, wier politiek steeds in het *verbuigen* of *verbreken* van *constitutiën* bestaan heeft."

Zou *de Nederlander* de goedheid willen hebben, deze lasterlijke aantijging ten aanzien van de constitutionnele partij hier te lande, door een enkel bewijs te staven? Wij zullen dat betoog met groote belangstelling verwachten.

Uit het verslag van den toestand der hoofdstad over 1853, door burgemeester en wethouders aan den gemeenteraad van Amsterdam gedaan, ontleenen wij eenige bijzonderheden, die of ter bevestiging strekken van sommige opmerkingen, die wij vroeger deden, of waarop wij welligt later zullen terugkomen.

„Het bijhouden van het bevolking-register gaat in deze gemeente met eigenaardige moeijelijkheden gepaard, waarvan de opheffing buiten den werkkring van het gemeentebestuur ligt. Het hooger bestuur is herhaaldelijk en dringend uitgenoodigd, om bij het gemis van eene algemeene wet eenige voorloopige maatregelen te nemen; de laatste missive aan den staatsraad commissaris des Konings in deze provincie is tot dusverre zonder gevolg en antwoord gebleven."

Men weet, dat dit omslagtig werk, een uitvloeisel van het onder het ministerie DE KEMPENAER genomen Koninklijk besluit van 23 October 1849, onverpligt is, omdat de medewerking van den gemeenteraad daarbij niet is gevraagd; — maar dat juist in art. 140 der gemeentewet aan de gemeenteraden de bevoegdheid wordt verleend, om deze aangelegenheid bij plaatselijke verordening en naar plaatselijke behoefte te regelen.

„*Armwezen.* Hieromtrent valt wederom mede te deelen, *dat het getal bedeelde armen* in verhouding met 1852, *niet verminderd maar toegenomen is*, getuige het getal der armen, die door de verschillende armbesturen zijn opgegeven om bij het verdeelen der armengelden daarvan een aandeel te ontvangen; immers toch bestond dat getal over 1852 uit 57799 zielen, en over 1853 uit 58507 zielen, mitsdien 708 zielen meer. Merkbaar is het grooter getal der verpleegden in de gasthuizen en dat der gehuisveste personen in het werkhuis; voorts is in het oog vallende, dat de krankzinnigen in getal toenemen."

De Nederlandsche Gereformeerde Diakonie *is niet in staat*, wegens de verschillende tot haar beheer behoorende instellingen van liefdadigheid, voor ieder afzonderlijke opgave te doen, ten aanzien der uitgaven en middelen; zij heeft zich bepaald tot het mededeelen van de totale som harer uitgaven en eenigzins in onderdeelen opgegeven de inkomsten of ontvangsten.

Eene bijdrage tot de kennis van den toestand van het armwezen en van het beheer der kerkelijke armbesturen!

In strijd met hetgeen de heer van Dam van Isselt, in de zitting van 26 Junij, en wel in de avondzitting van dien dag, beweerde, nemen wij nota van de verklaring des heeren van Beeck Vollenhoven, „dat hij *niet* is een tegenstander der belasting op het *gemaal*"; maar des te nauwlettender slaan wij dan ook acht „op „de wezenlijk met zooveel kunde ontwikkelde bezwaren, „die hij tegen de wet (tot wijziging der wetten betref„fende den accijns op het gemaal) heeft ingebragt.

Wij vonden die bezwaren gewogen in de redevoering van den Minister van Financiën, en wij deelen uit de gehoudene beraadslagingen een en ander mede tot staving van ons gevoelen, *dat de accijnswet op het gemaal de concurrentie belemmert en de nijverheid drukt.*

De Minister van Finantiën zeide:

„Ik geef hem (den heer van Beeck Vollenhoven) toe, dat in „enkele opzigten de fabriekant, welke hier eene meelfabriek vol„gens de beginselen dezer wet wil oprigten, aan kosten gebon„den is, die de buitenlander niet behoeft te maken. Men heeft „vooreerst de betaling van den accijns, die voor het grootste „gedeelte, doch niet volkomen bij den uitvoer wordt terug ont„vangen. Dit is een verlies aan rente voor den tijd, dat men dien „accijns betaald heeft; het is dus eene vermeerdering van het „voorlevend kapitaal. — Wanneer men niet gebonden is aan de „wetten op den accijns, kan men de fabriek oprigten zoo als „men wil. Dewijl men daarentegen aan die wetten gebonden is, „heeft men bij het ontwerpen dezer wet, natuurlijk, hare bepalin„gen, moeten in het oog houden. Welke beperking treft nu den „fabriekant hier te lande, die de kosten vermeerdert? Zij is deze: „In het buitenland kan een fabriekant zijn graan opslaan bij of „in zijne fabriek; hij kan dus op één erf alles vereenigen. Maar „onze industrie wordt bezwaard door het vervoer naar en van „de fabriek, heen en weder. Dat is duur, het veroorzaakt on„kosten, die het wenschelijk zou zijn te vermijden; maar in de „oeconomie dezer wet is het onvermijdelijk en ik geloof niet „dat die onkosten zoo groot zijn, dat men daardoor alleen zou „moeten worden afgeschrikt van het oprigten van die fabrieken.

„Er is gevraagd, hoe kan men concurreren, als men zóó „wordt belemmerd? Ik geef het toe, het ware wenschelijk dat „men niets behoefde te belemmeren. *Doch dan zouden wij niet „moeten verkeeren onder de wet van* 1833, *gewijzigd bij de wet „van* 1847: *dat is de wet op den accijns, en die wet is niet „afgeschaft.*

„Men heeft ook gezegd, het zou een gemak zijn voor den „fabriekant, indien hij dat meel in de fabriek zelve in vaten „kon doen pakken; daarvoor gebruikt hij dezelfde toestellen. *Ik*

„*geef, al weder toe dat het gemakkelijker zou zijn, maar ik „moet zeggen, dat het niet overeen te brengen is met onze wet „op den accijns.*"

Teregt antwoordde de heer van Beeck Vollenhoven daarop:

„Mijn geheel betoog strekte om aan te toonen dat het wetsontwerp, zoo als het hier ligt, met zijne beperkingen en bepalingen, waarvan ik geloof, dat men gerust en zonder schade voor de schatkist veel had kunnen weglaten, de concurrentie met den buitenlandschen fabriekant zou belemmeren. Bij elk betoog dat ik daartoe leverde, heeft de Minister gezegd: ja, ik erken het, het is een bezwaar, maar een bezwaar, inhaerent aan het systeem dat wij hier hebben. *Het is derhalve waar, dat de concurrentie, door de bepalingen der wet ten hoogste bemoeijelijkt, zoo niet onmogelijk gemaakt wordt en intusschen is concurrentie toch het doel der wet.*"

Wij laten nu daar, in hoever, uit het standpunt, dat deze bestrijder van het wetsontwerp innam, in waarheid door den geachten volksvertegenwoordiger kon verklaard worden: ik ben geen tegenstander der belasting op het gemaal.

Maar er is meer.

De Minister heeft nog iets anders gezegd.

„Vergunt mij, nog voor een oogenblik terug te komen op de gewone wetgeving op den accijns; daar heeft men elk oogenblik eene zekere contrôle op het geheele molenaarsbedrijf; daarvoor dienen eene menigte formaliteiten bij de wet voorgeschreven; *de molenaar is niet vrij in zijnen handel* en hij moet al de formaliteiten opvolgen, die te zamen gevat het raderwerk vormen, waaraan niets mag ontbreken, omdat zij het eenige middel zijn om zich te verzekeren, of men de schatkist niet tracht te bedriegen."

De Minister erkent dus zelf, dat de wet op het gemaal, den handel en de nijverheid belemmert en geeft dus waarde aan hetgeen de heer van Dam van Isselt gelieft te noemen „een dwaas vertoog, dat bij zoo velen „ingang vindt, dat ons land een land is, waar het volk „geen bestaan kan vinden, omdat het moet voldoen aan „de vorderingen eener allesverslindende schatkist."

Eindelijk verklaarde de Minister: „*Bij deze wet „daarentegen*", d. i. tegenover de korenmolenaars, „*laat „men den fabriekant eigenlijk geheel vrij, om te doen „wat hij wil, van het oogenblik, waarop het graan in „den molen komt, tot op het oogenblik, waarop het meel „er wordt uitgehaald*".

Wij gelooven, dat men ons niet zal willen tellen onder hetgeen de heer van Dam heeft genoemd: „die „menschen of die couranten, die zich ten pligt stellen, „het volk op te ruijen tegen de Regering, en die naar „een verfoeijelijk doel streven"; maar toch vinden wij in de beraadslagingen der Eerste Kamer van 26 Junij meer dan eene reden, om de voorstanders der afschaffing van den accijns op het gemaal geluk te wenschen met de bondgenooten, die zij aldaar bezitten.

Buitenland.

ALGEMEEN OVERZIGT.

Wij deelen hieronder aan onze lezers het belangrijke tractaat mede, dat tusschen Oostenrijk en de Porte is gesloten. De half-officiële *Patrie* zegt teregt ten opzigte van dat tractaat, «dat het wel is waar eene hulp is, die schoorvoetend aan Turkije door Oostenrijk wordt verzekerd, maar dat het niettemin eene hulp is, die dat rijk aan Turkije tegenover Rusland verleent.» Dit komt vooral uit door de bepaling, dat Oostenrijk eerst door onderhandelingen en, bij nutteloze beproeving daarvan, des noods door zijne legers de ontruiming der Vorstendommen zal bewerken.

Wij hebben, op gezag van den Franschen *Moniteur*, ook als onze meening te kennen gegeven, dat uit de bewegingen der Russen zou zijn af te leiden, dat zij tot over de Pruth terugtrekken en dus de Vorstendommen geheel ontruimen. De *Moniteur* echter en de berigten ons over Weenen toegekomen melden, dat het Russische leger zich bij Kimpina, in het noord-westen van Wallachye, op de grenzen van Zevenbergen, zamentrekt. Is dit waar, dan verlaten de Russen niet alleen Moldavie niet, maar blijven ze ifs een gedeelte van Wallachije bezetten; want Kimpina ligt in deze laatste provincie. De *Moniteur* ziet in de door de Russen aangenomene houding de bedoeling om het binnenrukken der Oostenrijkers in de vorstendommen te beletten. (Zie *Fransche Post*). Men moet echter de verdere gebeurtenissen afwachten alvorens te oordeelen over de al of niet geheele ontruiming der vorstendommen van de zijde der Russen.

Ofschoon sommige personen beweren, dat de intogt der Oostenrijkers in die provincien heeft plaats gehad, hetgeen wij met vele goed onderrigte bladen betwijfelen, meenen wij toch, dat dit feit zeer spoedig zal geschieden. Volgens eene telegrafische depêche uit Weenen, Vrijdag, 30 Junij, in de *Times* opgenomen, zou die intogt heden, 3 Julij, plaats hebben; 30,000 man, onder bevel van graaf Coronini, zouden de grenzen bij Orsova overtrekken en langs den Donau naar Giurgewo oprukken. Indien dit het geval is, dan zullen de Oostenrijkers juist van eene zijde de provincien binnenrukken, waar de Russen hen niet schijnen af te wachten en het eerst de door de laatsten reeds ontruimde streken bezetten; men dient echter geheel en al, wij herhalen dit, de gebeurtenissen ten dezen opzigte af te wachten.

Het antwoord op de sommatie van Oostenrijk wordt thans elk oogenblik te gemoet gezien. De tegenstrijdigste geruchten loopen daaromtrent. Wij zullen het best doen, ons in geene gissingen te dezen aanzien te verdiepen; maar ook hier afwachten, daar de feiten elke gissing welligt dadelijk zouden logenstraffen. Eenige bladen spreken van zekere voorwaarden, die Rusland zou hebben gesteld voor de aanneming van de nota van 2 Junij, maar het Weener kabinet zou die onaannemelijk hebben gekeurd.

De Fransche bladen deelen thans ook, even als vroeger de *Times*, den text mede aan het antwoord, dat het kabinet van Berlijn heeft gegeven op de nota, die van de te Bamberg vertegenwoordigde kleine Duitsche Staten is uitgegaan. Daaruit blijkt duidelijk, dat Oostenrijk en Pruissen bepaaldelijk hebben besloten, het tusschen hen gesloten tractaat alleen dan aan den Duitschen Bond te onderwerpen, wanneer zij vooraf van de aanneming zullen verzekerd zijn, en om zich anders over de goedkeuring van den Bond niet verder te bekommeren, maar zich te verbinden met de Duitsche Staten afzonderlijk die daartoe genegen mogten zijn. Voorts zegt dat stuk, dat Oostenrijk en Pruissen *zooveel mogelijk* de bedenkingen van de conferentie van Bamberg in overweging hebben genomen, en dat zij zoowel wat Griekenland betreft als de gelijktijdige ontruiming van het Turksche gebied door de Franschen en Engelschen, als door de Russen, aan den wensch van de conferentie van Bamberg geen gehoor hebben gemeend te moeten geven, ofschoon zij zeggen, dat dit alles met hunne eigene wenschen overeenstemt. Onzes inziens is deze oplossing van de gemaakte bedenkingen niet zeer voldoende.

Er is niets nieuws van het oorlogstooneel in het Oosten.

De Engelsche bladen deelen thans depêches mede betrekkelijk de operatien van het eskader van den s. b. n. Plumridge in de golf van Bothnië (zie Eng. Post).

De Admiraal Napier schijnt zich met den meesten spoed naar Kroonstad te begeven. De telegraaf meldt, dat de stoombooten der Vereenigde vloten reeds zonder tegenstand tot het eiland Siskoer digt bij Kroonstad, zijn geavanceerd. De *Times* echter is van oordeel, dat de algemeene verwachting van een regtstreekschen en beslissenden aanval op Kroonstad zal worden teleurgesteld, en dat sir C. Napier zich bepalen zal tot het uitdagen van de Russische vloot, of tot eene ernstige verkenning van de vesting.

De telegraaf heeft het berigt uit Spanje aangebragt, dat generaal O'Donnell, die bij de optreding van het Ministerie Sartorius de vlugt had genomen, te Madrid is teruggekeerd en den 27 Junij met den generaal Campuzano, 2,000 man kavallerie van het garnizoen van Madrid in opstand heeft gebragt en met die troepen den weg naar Alcala heeft ingeslagen. Voorts zouden de oproerlingen eene poging gedaan hebben, om zich van het Escuriaal meester te maken, waar koningin Isabella zich bevond, maar zij zijn daarin niet geslaagd. Den 29sten was de koningin te Madrid teruggekeerd. Die hoofdstad was rustig.

De *Gazetta Piemontese* meldt het overlijden van den jeugdigen prins Karel Albert, hertog van Chablais, zoon van den koning van Sardinië, den 2 Junij 1851 geboren. Hij is den 28sten Junij overleden.

Men weet, dat het Sardinische Gouvernement, bij afwezigheid van den aartsbisschop van Turijn, Mgr. Franzoni, die zich naar Lyon heeft begeven, bezit heeft doen nemen van de goederen van het seminarium van Turijn. De aartsbisschop heeft daartegen een protest uitgevaardigd, waarin hij de inbezitneming van die goederen door het wereldlijk gezag een heiligschennenden aanslag, overweldiging en roof noemt, en de daders van dit feit, «dat verrigt is met verachting van de heiligste eigendomsregten en ten spijt van de Kerkelijke kanons», daarvoor verantwoordelijk stelt.

Het Lagerhuis heeft Vrijdag, op voorstel van lord John Russell, een crediet van 263,000 ponden st. toegestaan, voor de uitbreiding van het openbaar onderwijs.

ENGELSCHE POST.

De *London Gazette* deelt de volgende depêche van sir C. Napier mede:

«Aan boord van de *Duc of Wellington*, Baro Sund, 18 Junij.

«Mijnheer, ik heb de eer u hiernevens het rapport van den admiraal Plumridge te zenden, betrekkelijk de operatiën in de golf van Bothnie van 5 Mei tot 10 Junij. Hunne Lordschappen zullen uit die stukken ontwaren, dat hij 46 vlot liggende of op stapel staande schepen, metende 11,000 tonnen, heeft vernield, benevens 40,000 à 50,000 tonnen pek en teer; 60,000 vierkante ellen ruwe pek, een groot aantal stapels hout, balken, planken en deelen, zeilen, touwwerk en ander scheepswant, ter waarde van 3 à 400,000 pd. st., zonder een enkel man te hebben verloren.

«De admiraal Plumridge heeft tegen rotsen en klippen te strijden gehad, die op de kaarten verkeerd waren aangewezen, en den 30 Mei heeft hij het ijs ontmoet. Ofschoon verscheidene zijner schepen aan den grond geraakt zijn, strekt het mij ten genoege u te kunnen mededeelen, dat zij geene schade hebben geleden, die zij zelven niet kunnen herstellen.

«De schout-bij-nacht spreekt in de loffelijkste termen van de kapiteins, officieren, zeelieden en soldaten, en vooral van luitenant Priest, eersten luitenant van de *Leopard*, een oud en kundig officier en van luitenant Hummel, zijn eersten officier.

«Ik heb, enz.

«Charles Napier,
Vice-admiraal en opperbevelhebber.

«Aan den secretaris
van de Admiraliteit.»

Sir C. Napier voegt hierbij eene zeer korte depêche, betreffende het gebeurde bij Gamla Karleby, en drukt, even als admiraal Plumridge, zijne ontevredenheid uit over de handeling van den kapitein der *Vulture*, die die plaats zonder de noodzakelijkheid en onvoorzigtig heeft aangevallen.

De *London Gazette* deelt ten slotte de benoeming mede van luitenant Priest, van de *Leopard*, die Uleaborg heeft gebombardeerd, en daar de Russische magazijnen heeft vernield, tot den graad van kommandant.

FRANSCHE POST.

De Fransche *Moniteur* deelt de volgende depêche uit Bucharest, 26 Junij mede:

De Russische troepen, die voor Silisiria liggen, trekken over Ourzitseni terug, langs den weg van Ploijesti, en Kimpina. In deze laatste plaats bevestigen zij zich. Hunne beweging heeft alzoo het voorkomen van eene definitieve houding tegenover Oostenrijk; want Kimpina beheerscht den weg van Zevenbergen naar Wallachije, over Kroonstadt, en de engte van Temesch.

Datzelfde blad zegt nog:

Wij hebben gisteren eene correspondentie uit Jassy medegedeeld, die berigtte, dat de voorbereidselen tot de achterwaartsche beweging van het Russische leger tot eene reeds vrij verwijderde datum opklimmen, en overeenkomen met de zamentrekking van de verbondene legers bij Gallipoli. De ontruiming van Klein-Wallachije is de eerste stap op dien weg geweest, en men heeft gezien dat het corps van generaal Liprandi, sedert half Mei Crajova heeft verlaten en zijne magazijnen naar Toksch... heeft overgebragt.

«Toen echter geschiedde die achterwaartsche beweging particel en op onzekere wijze en ging men als het ware tastende te werk. Eerst had men kunnen gelooven dat het Russische leger, een strijd vermijdende, die het aan den Donau tegen de Anglic. Fransche leger met de Turken vereenigd, kon volhonden, naar Bessarabië terugtrekken, om er op zijne beurt onzen aanval af te wachten. De krachtige houding van Oostenrijk noopte de Russen hun oorspronkelijk plan te wijzigen; en van ... bewegingen duidelijker te doen blijken. Alzoo wendden zij zich, nadat zij tusschen Fokschani en Jassy gestaan hebben om daar hun nieuw operatie-centrum te vestigen, in het westen te Kimpina, aan den ingang van de ... die de communicatie van Zevenbergen met Wallachije beheerscht. Terwijl Rusland van zijne verdedigings-linie den regter-oever van den Donau afziet, neemt het eene wantrouwende en vijandige houding tegenover Oostenrijk aan. Deze beweging van het Russische leger naar Kimpina schijnt niet aan te duiden, dat het antwoord van het ...terburgsche kabinet op de sommatie van dat van Weenen voldoende zal zijn.

Het tractaat, dat tusschen Oostenrijk en de Porte gesloten, luidt aldus:

«Z. M. de Keizer van Oostenrijk, volkomen erkennende dat het bestaan van het Ottomanische rijk in zijne tegenwoordige grenzen, noodzakelijk is voor het behoud van het evenwigt tusschen de staten van Europa; dat ... delijk de ontruiming der Donauvorstendommen een der voorwaarden van de onschendbaarheid van dat rijk is; bovendien bereid zijnde, om door de ter zijner beschikking staande middelen, mede te werken tot de maatregelen geschikt om het doel te verzekeren van de overeenkomst tusschen de kabinetten en de hooge regeringen ter Conferentie te Weenen vertegenwoordigd;

«Z. M. de Sultan, zijnerzijds dit aanbod van ondersteuning aangenomen hebbende, dat vriendschappelijk door Z. M. den Keizer van Oostenrijk is gedaan; zoo ... oirbaar toegeschenen, eene overeenkomst te sluiten ten einde de wijze te regelen, waarop de bedoelde medewerking zal plaats hebben.

«Met dat doel hebben Z. K. M. de Sultan en Z. M. de Keizer van Oostenrijk tot hunne gevolmagtigden benoemd:

«Z. K. M. de Sultan, Mustafa-Reschid-Pacha, zijn minister van buitenlandsche zaken, enz., en Z. M. de Keizer van Oostenrijk, den baron Karel von Bruck, zijn internuntius en gevolmagtigd minister bij de verhevene Ottomanische Porte, enz.;

«Die, na uitwisseling van hunne, in goeden en behoorlijken vorm bevondene volmagten, omtrent de volgende artikelen zijn overeengekomen:

«Art. 1. Z. M. de Keizer van Oostenrijk verbindt zich alle middelen van onderhandeling en anderzins uit te putten ten einde de ontruiming der Donau-vorstendommen door het vreemde leger, dat ze bezet houdt, te verkrijgen, en om zelfs, in geval van nood, het getal troepen te gebruiken dat noodig zal zijn om dat doel te bereiken.

«Art. 2. In dat geval zal de Keizerlijke opperbevelhebber uitsluitend de operatiën van zijn leger besturen; hij zal echter zorg dragen, om ter gelegener tijd den opperbevelhebber van het Ottomanische leger met zijne operatiën bekend te maken.

«Art. 3. Z. M. de keizer van Oostenrijk verbindt zich in de Donau-vorstendommen zoo veel mogelijk in overeenstemming met het Ottomanische Gouvernement den wettigen staat van zaken te herstellen, zoo als die ... is van de voorregten door de Verhevene Porte ... kelijk het bestuur van die landen verzekerd.

«De aldus herstelde plaatselijke overheid zal ... werking niet kunnen uitstrekken tot het uitoefenen van eenig toezigt op het Keizerlijk leger.

«Art. 4. Het Keizerlijk Oostenrijksche hof verbindt zich bovendien, om met het Keizerlijk Russische hof in geen plan van schikking te treden, dat niet als hoofdbeginsel zou hebben de souvereine regten van Z. K. M. den Sultan en de onschendbaarheid van zijn rijk.

«Art. 5. Zoodra het doel van de tegenwoordige overeenkomst zal bereikt zijn door het sluiten van een vredestractaat tusschen de Verhevene Porte en het Russische hof, zal Z. M. de Keizer van Oostenrijk dadelijk maatregelen nemen om binnen het kortst mogelijke tijdsverloop zijne krijgsmagt uit het gebied der Vorstendommen te doen terugtrekken. De bijzonderheden, betreffende den terugtogt der Oostenrijksche troepen, zullen het onderwerp van eene bijzondere overeenkomst met de Verhevene Porte uitmaken.

«Art. 6. Het Oostenrijksche gouvernement ver...

overheid van de tijdelijk door de keizerlijke troepen bezette landen, aan die troepen alle hulp en gemak zal verschaffen, zoowel voor hun marschroute, huisvesting en legering, als voor hunne voeding en die hunner paarden en de communicatie. Het Oostenrijksche Gouvernement verwacht ook, dat men regt zal doen aan elke aanvraag betrekkelijk de behoeften van de dienst, die door de Oostenrijksche bevelhebbers hetzij door den Keizerlijken internuntius te Konstantinopel aan het Ottomanische Gouvernement, hetzij regtstreeksch aan de plaatselijke besturen zal gerigt worden, tenzij overwegende redenen de ten uitvoerlegging onmogelijk maken.

«Het spreekt van zelf, dat de bevelhebbers van het Keizerlijk leger zullen zorgen voor de handhaving van de strikste tucht onder hunne troepen, en de eigendommen even als de wetten, de godsdienst en de gebruiken des lands zullen eerbiedigen en doen eerbiedigen.

«Art. 7. De tegenwoordige conventie zal bekrachtigd en de ratificatien te Weenen binnen den tijd van vier weken uitgewisseld worden, of vroeger, indien dit mogelijk is, te rekenen van den dag van de onderteekening.

«Ter bekrachtiging, waarvan de respectieve plenipotentiarissen deze hebben onderteekend en daarop hun zegel hebben gesteld.

«In duplo en met dezelfde kracht gedaan te Bayadji-Krui, den 14 Junij 1854.»

Binnenland.

Staten-Generaal.

Tweede Kamer.

De regering heeft dezer dagen het antwoord ingezonden op de bedenkingen, die door de afdeelingen der Tweede Kamer waren gemaakt op het wets-voorstel, houdende vaststelling van het regl. op het beleid der Regering in Ned. Indie en die door de commissie van rapporteurs ter harer kennisse waren gebragt. Wij meenen onze lezers een kort verslag van de voornaamste punten, in die beantwoording voorkomende, te moeten mededeelen, even als wij dit met het verslag hebben gedaan.

De regering gelooft bij deze beantwoording der gemaakte bedenkingen eenige meerdere beknoptheid te kunnen in acht nemen. De memorie van beantwoording bevat evenwel niet minder dan 53 folio pagina's druks. Zij vangt aan met eene zamenvatting der beginselen, waarvan de vroeger ingediende wets-voorstellen uitgingen, en waarop ook nu nog het gewijzigd ontwerp berust. Deze zijn:

a. dat het hooge bestuur in Nederlandsch Indië in 's Konings naam, moet uitgeoefend worden, door een gouverneur-generaal, bijgestaan door eenen raad, onder zoodanige bepalingen, dat *aan den eenen kant* verkregen worde een waarborg tegen overijling en dwaling, en *aan den anderen kant* niet verzwakt worden de eenheid en de kracht des bestuurs en het beginsel der persoonlijke verantwoordelijkheid van den gouverneur-generaal;

b. dat het stelsel van regering zoodanig zij, dat het Nederlandsch gezag zich kan handhaven door vreedzame middelen, en dat, behoudens de welvaart, en geleidelijke ontwikkeling der inheemsche bevolking, Nederlandsch Indie aan den moederstaat blijve verschaffen de stoffelijke voordeelen, die geacht kunnen worden het doel der vestiging te zijn geweest;

c. dat, met het oog op dat tweeledig doel, de inlandsche bevolking bij voortduring moet worden bestuurd, overeenkomstig hare voorouderlijke instellingen, in zoover die niet aandruischen tegen de onveranderlijke voorschriften der regtvaardigheid; dat zij zooveel mogelijk moet worden gelaten onder de onmiddellijke leiding van hare eigene hoofden, onverminderd de vereischte voorzorgen tegen misbruik en nalatigheid; dat de gehechtheid der hoofden aan het Nederlandsch gezag moet worden onderhouden en bevestigd, en dat elke maatregel der regering steeds in de eerste plaats moet worden getoetst aan den maatschappelijken toestand der inheemsche bevolking; en

d. dat allen, niet tot die bevolking behoorende, aan wie het verblijf in Nederlandsch Indie wordt toegestaan, zich aan de opgenoemde regels en aan hunne gevolgen behooren te onderwerpen.

De regering gaat met stilzwijgen den goedgekeurden vorm en den logischen zamenhang van het reglement voorbij.

De regering blijft verlangen, dat de instructie van den gouverneur-generaal en de adviezen van den raad van Indie niet worden medegedeeld. Het geldt hier een nieuw in te voeren regerings-reglement en niet voorschriften, die onder eene andere orde van zaken en gedeeltelijk in vertrouwelijken vorm zijn medegedeeld. De tegenwoordige gouverneur-generaal is niet officieel gehoord, maar er heeft tusschen hem en den minister van koloniën eene particuliere en vertrouwelijke gedachtewisseling plaats gehad. Het vragen van een nieuw advies zou blootstellen aan eindelooze verschuiving.

De regering beaamt volkomen het gevoelen van die leden, die betoogd hebben, dat het reglement voldoende voor de buitenbezittingen zorgt. Het stellen van afzonderlijke regelen zou van twijfelachtig nut zijn en een oneigenaardig karakter aan het reglement geven.

De geheele onthouding van bepalingen omtrent de wet, bedoeld bij de 2de alinea van art. 60 der grondwet, wordt raadzaam geacht. Men beijvert zich om eene afzonderlijke wet in gereedheid te brengen; geene zekerheid kan omtrent het tijdstip der voltooijing worden gegeven.

De regering wenscht thans, wegens de omstandigheden van het oogenblik, de vraag over het al of niet verleenen van kaperbrieven te laten rusten. Een nieuw artikel omtrent den aanleg van bazaars, en een ander omtrent de djatti-bosschen wordt bij het ontwerp gevoegd. De regering acht het ongeraden omtrent den opiumhandel en het zout monopolie iets in het reglement op te nemen.

De regering moet, met het oog op den wel verbeterden, maar nog altijd hulpbehoevenden finantiëlen toestand van het moederland, inrigtingen blijven voorstaan, geschikt om de voortduring der thans genoten wordende directe en indirecte voordeelen te verzekeren. Het bestaande stelsel van cultuur kan bogen op een gunstige ervaring van meer dan 20 jaren. Men moet bewijzen, dat over *vrijwillige arbeid* tot *bestaanbare prijzen* kan beschikt worden. De vruchten van het echter daaromtrent, blijkens het gezegde in de memorie van toelichting, ingesteld onderzoek, zijn nog niet ter kennis der regering gekomen. De regering spreekt tegen, dat het welzijn der inlandsche bevolking, in het belang der batige saldo's, te veel uit het oog is verloren. Zij beroept zich te dien aanzien op de vooropgezette beginselen en op vele regeringsdaden en verordeningen.

Omtrent de verlangde waarborgen tegen knevelarij en misbruik van gezag, wordt eenvoudig verwezen naar de memorie van toelichting.

Omtrent de uitsluiting van de wetgeving in zaken van koloniale wetgeving, zegt de regering, dat die niet in haar stelsel ligt. De koloniale wetgever mag alles regelen, wat de grondwet niet aan den Nederlandschen wetgever heeft opgedragen; dit blijkt, omdat de grondwet bepaalde gevallen aanwijst, waarin de medewerking van de wetgevende magt noodzakelijk is. De behoefte aan tusschenkomst van den Nederlandschen wetgever is tot nog toe voor vele gevallen niet gebleken. Verder verwijst de regering naar het gezegde in de memorie van toelichting, omtrent de geschiedenis van de artt. 59 en 60 der grondwet. Ter tegemoetkoming aan dit bezwaar heeft de regering echter uit vele artikelen weggelaten de aanwijzing der regelende magt, en stelt zij voor, dat die onderwerpen bij *algemeene verordening* zullen worden geregeld, zoodat de aanwijzing der regelende magt voor 's hands onbeslist wordt gelaten.

De regering zal de oprigting van een *raad vau koloniën* in bepaalde overweging nemen; dit onderwerp zou echter niet tot het behandelde onderwerp behooren.

Tot zoo ver gaat de beantwoording van de algemeene beschouwingen in het verslag genomen. De regering heeft zich voorbehouden, om op verschillende onderwerpen bij de afzonderlijke artikelen terug te komen. Vele wijzigingen van ondergeschikten aard en van redactie, die door de regering in een bij de mem. van beantw. gevoegde gewijzigd wets-ontwerp zijn gebragt, laten wij achterwege. Onze lezers zullen die zelven uit het hier achter gevoegde gewijzigde wets-ontwerp kunnen opmaken. Wij zullen kortelijk nagaan welk antwoord door de regering is gegeven op de belangrijkste bedenkingen bij de artikelen gemaakt.

De regering wenscht art. 3 te behouden, omdat er verschil van begrippen kan bestaan omtrent hetgeen al of niet strijdig is met de waardigheid van het maatschappelijk en ambtelijk standpunt.

De regering acht den titel van *commissaris-generaal* noodzakelijk, omdat men in Indie gewoon is daaraan een gezag boven dat van den gouverneur-generaal toe te schrijven. De zending van commissaris-generaal kan noodzakelijk zijn om onderzoek te doen naar hoogst gewigtige punten.

De benoeming van een luitenant-gouverneur-generaal (art. 5) acht de regering noodig, omdat in Indie niet altijd even geschikte personen voor de betrekking van gouverneur-generaal te vinden zijn; dat het somtijds wenschelijk zal zijn, dat de daartoe geschikte persoon vooraf plaatselijke kennis opdoe. Dit is ook een voordeel, omdat de gouverneur-generaal zoo zelden zich van de hoofdplaats van het bestuur kan verwijderen en de luit.-gouverneur-generaal dan vooral de buitenbezittingen kan bezoeken. De afbakening van het gezag is niet te huis in het regerings-reglement, omdat zij afhangt van omstandigheden, die niet vooraf te bepalen zijn.

De regering moet volharden bij het vroeger geuit gevoelen omtrent het aantal raadsleden. Het toelaten van *ambtenaren*, als plaatsvervangers, acht zij strijdig tegen het algemeen goedgekeurd beginsel, om die uit den raad te weren.

Voort is er een nieuw art. 15 opgenomen in het reglement, ter voorziening van het geval, dat de gouverneur-generaal van den zetel des bestuurs verre verwijderd mogt zijn of door ziekte verhinderd werd zijne ambtsbezigheden waar te nemen.

De regering moet, na rijp wikken en wegen bij haar stelsel omtrent de bevoegdheid van den raad van Indie blijven. Zij heeft, naar zij meent, den juisten middenweg gehouden. Een zuiver adviserend ligchaam kan die raad niet zijn, omdat telken vijf jaren een ander gouverneur-generaal optreedt. Ter tegemoetkoming aan de vrees van hen, die meenden, dat niet uit het reglement bleek, welke onderwerpen enkel door den gouverneur-generaal, of op advies, of in overeenstemming met dien raad moeten worden geregeld, en dat daaruit vele ongelegenheden zouden voortspruiten, heeft de regering eene reeks van 12 nieuwe artikelen in plaats van de artt. 21, 22, 27, 28, 32 en 59 van het ontwerp voorgesteld, waarin o. a. wordt geregeld de magt van den gouverneur-generaal, om bedenkingen in te brengen tegen algemeene verordeningen, hem door de in Indië aanwezige commissarissen-generaal ter afkondiging of uitvoering toegezonden en om die inmiddels te verschuiven.

De regering acht het voorts noodig, dat de gouverneur-generaal de bevoegdheid behoude om onder dringende omstandigheden wetten en verordeningen te schorsen (art. 21, al. 2), in het belang van Indie.

Op de bedenking, tegen den uitleg in de mem. van toel. aan art. 34 gegeven, alsof daardoor splitsing der verantwoordelijkheid tusschen den gouverneur-generaal en den minister van koloniën mogelijk ware, antwoordt de regering, dat dit eene verkeerde opvatting van hare meening is. De regering meent, dat zij steeds verantwoordelijk is voor de goed- of afkeuring van de daden van den gouverneur-generaal, maar voor niets meer.

(*Wordt vervolgd.*)

's Gravenhage, 3 Julij.

De laatste buitenlandsche berigten luiden aldus:

LONDEN, 2 Julij. Er is wederom bevel gegeven, om zes regementen onverwijld naar Turkije te doen vertrekken.

HAMBURG, 2 Junij. De stoomschepen der vereenigde vloten zijn, zonder tegenstand te ontmoeten, opgezeild tot het eiland Seskar, nabij Kroonstad.

BERLIJN, 3 Julij. Gisteren nacht is het lang verwachte antwoord van Rusland ontvangen: het is afwijzend.

Z. M. heeft benoemd tot griffier bij het kantongeregt te Voorburg Mr. R. J. M. de Graaff, advocaat te 's Gravenhage.

Z. M. heeft voor de algemeene armen te Assen eene som van *f* 600 geschonken.

• Z. M. de Koning is eergisteren namiddag ten ruim 6 ure in de residentie aangekomen. Z. M. zal vermoedelijk tien of twaalf dagen alhier verblijven. Ook Z. K. H. de prins van Oranje is dien dag alhier gearriveerd en zal tot aanstaanden Zaturdag alhier vertoeven.

• Z. K. H. Prins Frederik is van Hds. reis naar het Landhuishoudkundig congres te Assen en naar de Maatschappij van Weldadigheid, op zijn buitengoed het Huis *de Paauw* teruggekeerd.

• Men spreekt er van, dat Z. K. H. prins Hendrik eerlang met den prins van Oranje een zeetogt in de Noordzee zou doen.

Tot kommandeurs van de orde van de Eikenkroon zijn benoemd: de heer Mr. S. Gratama, president van het hof in Drenthe; B. Servatius, proc.-gen.; H. J. Oosting, burgemeester en R. A. van Echten van Holthe, lid der gedeputeerde staten van Drenthe.

• Heden morgen heeft het regement Dragonders en de batterij rijdende artillerie in de Maliebaan voor den kolonel Summer, van de Ver. Staten van N. Amerika, verschillende groote manoeuvers uitgevoerd, waarover hij zijn genoegen en zijne bijzondere tevredenheid bij herhaling heeft te kennen gegeven.

Men verneemt det H. K. H. prinses Marianne der Nederlanden te Ischia is aangekomen om er het bad-saizoen door te brengen. De Nederlandsche Kunstenaars Quaedvlieg, van Maastricht, en Pièrre Tétar van Elven, van Amsterdam, bevinden zich onder haar gevolg en zullen later met de prinses de oudheden van Herculanum en Pompeï gaan bezoeken.

Wij vernemen, dat de beroemde schilder Arie Scheffer zich sedert eenige dagen in ons vaderland bevindt en zich onder anderen gedurende eenigen tijd in zijne geboortestad, Dordrecht, heeft opgehouden.

Te Amsterdam zal op 5 Julij e. k. ten half twee ure van de werf van de scheepsbouwmeesters Jeremias Meijjes en zonen in de Kleine Kattenburgerstraat aldaar te water worden gelaten het barkschip *Minister van Hall*, gebouwd voor rekening van hen heer W. L. van Coevorden en reederij.

• Naar men verneemt zal in de aanstaande zomervergadering der Provinciale Staten van Z. Holland, ook worden ter tafel gebragt een adres van de heeren B. Breedé en J. C. Valois, directeuren van den Z. Hollandschen Schouwburg, houdende verzoek, om, tot instandhouding van het nationaal tooneel, eene subsidie uit de provinciale fondsen te bekomen, tot een gelijk bedrag als door de directie van den Amsterdamschen Schouwburg uit de provinciale fondsen van N. Holland wordt genoten, of voor zooveel minder, als door de staten geraden zal worden geoordeeld.

Blijkens de opgave van de directie der Nederlandsche bank, waren den 30 Junij van dit jaar in omloop *f* 90,380,195 aan bankbilletten; beliepen de saldo's der rekening-courant *f* 17,790,755.25 en bedroeg de waarde van de munt en muntmateriaal *f* 102,626,396.72.

Het examen bij de koninkl. Akademie van de adspiranten voor de Zeemagt te Breda, is afgeloopen. Van de 42 geëxamineerden zouden slechts 27 aan de vereischten, om Adelborst te worden hebben voldaan.

Men verneemt dat Z. D. Hw. de Aartsbisschop van Utrecht, ter gelegenheid van zijn laatst herderlijk bezoek in de provincie Gelderland, de voormalige statien of kerkelijke gemeenten van Arnhem, Zutphen, Dinxperlo, Netterden, Gendringen, Ulft en Winterswijk op kanonieke wijze tot parochiën heeft verheven en in die gemeenten kerkbesturen heeft ingesteld overeenkomstig het algemeen Reglement voor de parochiale kerkbesturen, door Zijne Dl. Hw. vastgesteld d. d. 10 April jl. en voor zooveel noodig goedgekeurd bij koninklijk besluit, dd. 31 Mei jl. Ook vernemen wij, dat op kanonieke wijze zijn geïnstalleerd tot pastoor der nieuw opgerigte parochie te Ulft, de ZEw. heer A. H. Dijkamp, Deken van het distrikt Groenlo; tot pastoor der parochie te Zutphen, de Z. Eerw. heer H. R. Huberts, Deken van het distrikt Zutphen, tot pastoor der parochie te Arnhem, de Z. Ew. heer T. Brouwer, Deken van het district Arnhem; tot pastoor der parochie

te Duiven, de Z. Ew. heer J. Willemsen, kamerheer van Z. H. voormalig Aartspriester van Gelderland en Deken van het distrikt Doesborgh. (*Tyd*).

Onder de landen, die het meest onze aandacht bezig houden, behooren gewis de Vereenigde Staten van Noord Amerika. De ontzettende ontwikkeling, de uitbreiding en de bloei van dien reuzenstaat, trekken onophoudelijk de aandacht van de bewoners van het oude werelddeel. Wij, Nederlanders, worden echter door meer banden aan dat land gehecht dan bijna alle andere natiën; want niet alleen neemt de landverhuizing naar Amerika in de laatste tijden steeds toe; maar de vroegste geschiedenis van dat land staat in naauw verband met de onze, en geen land ter wereld nam een zoo werkzaam deel aan den Amerikaanschen bevrijdingsoorlog dan het onze, en niemand ondervond daarvan zulke gewigtige gevolgen als wij.

Gewis zullen onze lezers dan ook met genoegen vernemen, dat thans de drie eerste afleveringen zijn verschenen van eene uitmuntende vertaling door den heer M. Keijzer, van het werk, getiteld: *Geschiedenis van de Vereenigde Staten van Noord-Amerika, sedert de ontdekkingen van Columbus*, door Richard Hildreth, Esq., te 's Gravenhage, H. C. Susan C. Hz. Dit werk, dat in het buitenland zeer veel opgang heeft gemaakt, moet ook hier te lande groote belangstelling wekken. Voegt men er bij, dat de Nederduitsche uitgave, zoo wat druk als correctie betreft, zeer te prijzen is, dan meenen wij dat de uitgave op een aanzienlijk debiet mag rekenen. Wij bevelen dit werk dan ook in alle opzigten aan onze lezers aan.

Onder den titel: *Twee comiesen gefopt*, laat de *IJsselbode* een commies het volgende verhalen:

„Verbeeld u eens, wat mij zelf overgekomen is. Ik wist, dat er iemand een varken geslagt had zonder het aan te geven. Wij gingen met ons beiden er op af; het *moest* in huis zijn. Ik kwam in het vertrek; het werd overal doorzocht; niets werd er gevonden. De man was niet te huis, en nu zou de vrouw ons den weg wijzen, in den schuur en op den zolder, en kisten en kasten voor ons open maken. Maar zij zat met zooveel ijver te wiegen, dat zij volstrekt haar stoel niet kon verlaten. Ik, die nog al een wellevend oud vrijer ben, ik bood aan, hare plaats een oogenblik in te nemen; mijn kameraad zou intusschen met haar medegaan; dit nam ze aan, mits ik geen oogenblik ophield met wiegen, want de kleine was van de tanden magtig lastig. Als hij wakker werd, wist zij geen raad, en zoo voorts. Daar heb ik toch gezeten met het wiegetouw in de hand, en gewiegd, gewiegd, wat denkt ge wel? — Niets anders dan het geslagte varken, gelijk ik later vernam, terwijl ondertusschen mijn kameraad door veel zoeken en kijken, werd voor den gek gehouden.

---

† **Rotterdam**, 3 Julij. Blijkens gedane aankondiging door het comité van het alhier te houden muzijkfeest, zullen gedurende dat feest ook eenige vermakelijkheden aan minvermogenden ten beste worden gegeven, als concerten, uit te voeren door de stafmuzijk van het regement Grenadiers en Jagers, zoomede door de hoornmuzijk van het 3de reg. Infanterie, terwijl een cocagnemast zal geplaatst worden op de Nieuwe Markt.

Leijden, 1 Julij. Gisteren promoveerden alhier tot doctor in de verloskunde de heer J. M. Boom, med. doctor, geboren te Tholen, na verdediging van *Theses Argumenti obstetricii*; tot doctor in de geneeskunde, de heer W. Fellenga IJpe, geb. te Leeuwarden, na verdediging van eene Diss. Med. Inaug. de *Emollitione Cerebri*; tot doctor in de regten de heer A. J. T. Rietstap, geb. te 's Hage, na verdediging van eene Diss. Jurid. Inaug. *de Vendetore an evictionis nomino cagatur emtorem defendere, ex Jure Romano, Francico et Neerlandico* petita. En op heden tot doctor in de geneeskunde de heer J. B. Wijnhof, geb. te Haarlem, na openlijke verdediging van een Spec. Med. Inaug. *exhibens casus quosdam observatos in clinico clar. Krieger*; en de heer H. Maarschalk, geb. te 's Hage tot doctor in de regten, na verdediging van *Theses Juridicae Inaugurales*.

* **Haarlem**, 27 Junij. Heden is in de bekende zaak van Mr. H. A. van Lennep tegen dijkgraaf en hoogheemraden van Rijnland, de termijn van repliek gepleit door Mr. M. J. 's Jacob en die van dupliek door Mr. G. M. van der Linden. De conclusien van het openbaar ministerie zijn bepaald op 11 Julij.

‡ **Hoorn**, 2 Julij. Naar men verzekert, heeft men, aan den sterken drank gewis, weder een gruwelijken moord te danken. In den Beemster of in de nabijheid, zou men gevonden hebben het lijk van een bovenlander of zoogenaamden Hannekenmaaijer, met het hoofd van den romp afgesneden, en het eerste op een staak eenige ellen verwijderd regtopgezet. Tot dusverre heeft men de daders van dit gruwelijk feit niet ontdekt.

Utrecht, 1 Julij. Gisteren promoveerden alhier tot doctoren in de medicijnen, de heeren: A. Duncan van Purmerend, na verdediging van zijn proefschrift, over den bouw van het Glasachtig ligchaam, Anatomisch: Eutoptisch en Pathologisch onderzocht (*Diss. Ophthalmico Medica inauguralis continent: de Corporis Vitrei Structura disquisitiones Anatomicas, Eutopticas et Pathologicas*. H. van Wijngaarden, van de Willemstad, na verdediging zijner *Diss. Ophthalmico Medica inaug, de Perspicillis Stenopais, adusum Obfuscata Cornea turbatum, emandaudum, accommodatis*, en S. D. C. van Dissel Jzn, van Winterswijk, na verdediging zijner *Diss. Medico inaug. de Ossium mutationibus qualis in Observatur*.

Groningen, 1 Julij. Eergisteren promoveerden alhier tot doctor in de geneeskunde de heer M. van Heijningen Busch Keiser, van Westerwijdwerd, op een diss. *da haemorrhagia, quae vacatur haemoptysis*; de heer W. H. Crull, van Meppel, op een diss. *de restitutione motus ciliaris evanidi*; de heer L. A. Folmer, van Groningen, op eene diss. *de nexa inter arteriarum truncos et ramos exorientes*, en de heer S. A. Lamping, van Dalen op eene diss. *de Glaudulis pacchioni*.

Assen, 30 Junij. Door de commissie van het congres is eene commissie van verveeners benoemd uit verschillende provincien, om met prof. Bleekrode eene maatschappij tot stand te brengen ter exploitatie der veenen, of om er turf-coake uit te bereiden.

∻ **Bosch**, 3 Julij. De Arrondissements-regtbank te 's Hertogenbosch heeft eene eindbeslissing genomen in een regtsgeding over de betaling van zeker order-biljet van *f* 450. De procedure heeft 12 jaren geduurd, en wij zullen niet behoeven te zeggen hoevele duizende en duizende guldens de getuigenverhooren, en incidentele vonnissen in die burgerlijke quaestie gekost hebben. Bij de uitspraak verklaarde de regtbank, dat de regtsvordering tegen den gedaagden endossant, ten tijde dat hij in regten vervolgd werd, naar de bepaling van art. 207 en 209 Wetboek van Koophandel, was verjaard, en dus niet ontvankelijk.

)(**Heusden**, 1 Julij. Bij de alhier plaats gehad hebbende herstemming voor een Lid van de Provinciale Staten van Noordbrabant, is de heer Mr. A. J. Korteweg met 498 stemmen verkozen geworden tegen den heer Dr. C. A. Drossaerts van Drongelen, die 352 stemmen bekwam.

)(**Waalwijk**, 1 Julij. Alhier heeft een zonderlinge zelfmoord plaats gehad.

De persoon v. R. uit Rotterdam, die alhier gedurende eenige dagen was gelogeerd, had bij verschillende schoenmakers aanzienlijke inkoopen van nieuwe schoenen en laarzen gedaan, welke gisteren avond ten half elf ure in zijn logement, tegen contante betaling moesten geleverd worden, als voorgevende, dat de daarvoor benoodigde gelden, met de alsdan aankomende diligence der stoomboot van Rotterdam op Heusden, moesten mede komen.

De leveranciers bevonden zich met hunne goederen ter bepaalde ure in het logement van v. R.; doch bleven tot na middernacht te vergeefs op diens komst wachten.

Den volgenden morgen ontdekte men zijn lijk in de haven, van alle kleederen ontdaan, welke heel ordenlijk op den kant waren neêrgelegd.

Daar de ongelukkige geene enkele poging gedaan had, om het gekochte zonder betaling weg te krijgen, en zich bij de aankomst der diligence in het geheel niet tot de ontvangst zijner gelden had gemeld, die ook niet aanwezig waren, verliest men zich in gissingen, wat tot deze zonderlinge en wanhopige daad mag aanleiding gegeven hebben. Gebrek aan geld schijnt echter wel de reden geweest te zijn, daar in zijne beurs slechts één enkele halve cent aanwezig was, terwijl hij in zijn logement nog niets betaald had.

Aalten, 30 Junij. Onlangs werden hier door vier gewapende Pruissische boeren aan de politie overgeleverd, twee personen van een zeer ongunstig voorkomen, die zich in Pruissen en ook op ons grondgebied en wel in de Buurtschap de Haart, schuldig hadden gemaakt aan bedelarij, terwijl zij dit gepaard deden gaan met dringende eischen.

Onze kantonregter vermeende geene termen te zien, om hen naar Zutphen te zenden, maar leverde hen over aan den commissaris van policie te Winterswijk, die hen dadelijk over de grenzen liet brengen, daar zij zeiden van Vreeden (Pruissen) herkomstig te zijn, zoodat hen dadelijk de gelegenheid weder open stond, op een ander punt van ons grondgebied te komen.

Te bejammeren is het, dat er somtijds door HH. regters met zooveel toegevendheid wordt gehandeld; want dit blijkt uit dit geval ook al weêr: naar men verneemt, moeten deze personen toch uitgebroken dieven van Pruissen zijn, staande zij ook al gesignaleerd in het Politieblad.

De Heer Officier van de Regtbank te Zutphen moet, onderzoek naar deze zaak doende, zijn leedwezen te kennen gegeven hebben, dat deze personen niet aan hem zijn opgezonden.

De zachtmoedigheid van meerderen heeft natuurlijk invloed op minderen; want onze agenten van policie, die *niet* tot de moedigsten en ijverigsten behooren, zijn in de laatste jaren niet in staat geweest de schuldigen aan kleinere of grootere misdrijven te betrappen, en onlangs gaven zij nog blijken dat hun ijver spoedig verflaauwd, daar zij, uitgezonden met den Pruissischen politiebeambte, om den ontsnapten koedief uit Bocholt op te sporen, met overhaasting en schijnbaren ijver de woning des kantonregters verlieten terwijl men hen eenige oogenblikken later terugvond in eene herberg, hebbende zij den dief zijn weg laten vervolgen, zoodat hij ook *niet* gevat is.

Onze opziener van de jagt, J. S. Schaars Prins, buitengewoon veldwachter, heeft, tijdens zijne kortstondige aanstelling reeds vele schuldige opgespoord en betrapt. Eere komt dezen ijverigen man dan ook toe, en wij hopen dat zijn ijver goeden invloed moge uitoefenen op de andere agenten van policie en navolging bij hen moge vinden!

Eerste Huwelijks-afkondiging

Zondag, 2 Julij 1854.

Nikolaas Vink, 45 j. Wedr. van Elisabeth Koelega … Maria Elisabeth van Batenburg, 36 j. wed. van Adrianus Bo… Johannes Franciscus Duffels, 27 jaren, met Jacoba A… Catharina Sijthoff, 25 j. — Alexander Mesker, 26 j. … Sophia van Dijck, 24 j. — François Barbier, 41 j. wedr. … Elisabeth van Heiningen, met Johanna Maria Pas, 28 … Pieter de Jager, 27 j. wedr. van Martijntje Groen, met … Pieternella Groen, 22 j. — Johannes Laurentius Adrianus … laars, 28 j., met Hendrica Margaretha van Elven, 25 … Barend Leendertz, 35 j., met Eelkje Tjibbes, 25 j. — … Hermanus Dijkhoff, 30 j., met Gertrudis Bours, 31 j. … Chiel Mos, 21 j. met Elisabeth Pronk, 22 j. — Jan de … 27 j., met Leuntje Rog, 27 j. — Nicolaas Coblijn, … wedr. van Jacoba Pieternella van der Geugten, met Alex… Stolk, 17 j.

Advertentiën.

HOUT-VEILING

Te ROTTERDAM, op DINGSDAG 11 J…
's middags 12 uur, in het *Notarishuis*, a…
de Geldersche Kade, van:

1230 Blokken en Blokjes

MAHONIEHOUT,

Meest Bloem- en Maathout.

143 Stukken (ca. 6 Ton) DOMING…

GEELHOUT.

751 Stukken (ca. 11 Ton)

POKHOUT.

Voor het grootste gedeelte nu eerst direct v… stad) ST.-DOMINGO aldaar aangevoerd, per de… pen *Gouverneur Schomerus*, *Riga*, *Maracaïbo*, *G… rino*, *Zeester* en *Gouverneur Elsevier*.

Het Hout is liggende aan de gewezen Marine…

Nadere onderrigtingen geven de Makelaars in … waren alhier. (522)

223ste Nederlandsche Staats-Loterij

13e LIJST. 5e KLASSE.

Uitgekomen hooge prijzen:

No. 18178, 15090 en 17564 ieder *f* 1000.

Prijs-Courant der Effecten.

AMSTERDAM, 3 Julij 1854.

Nederland.	Pct.		Rusland.	Pct.	
Ned. W. Schuld.	$2\frac{1}{2}$	$59\frac{1}{8}$ $\frac{5}{16}$ $\frac{1}{4}$			
Dito Certificat.	3	$71\frac{5}{16}$ $\frac{1}{4}$	*Hope* 1798/1816	5	$101\frac{1}{…}$
Dito dito .	4	$88\frac{1}{2}$ $\frac{5}{8}$	Dito 1828/1829	5	101…
O. I. Leening.	4		Cert. 1831/1838	5	
Amort. Syndic.	$3\frac{1}{2}$		Dito Dito	$4\frac{1}{2}$	$85\frac{1}{…}$
Hand.-Maats. .	$4\frac{1}{2}$		Dito *Hope* . . .	4	$78\frac{9}{…}$
Belgie.			Dito *Stieglitz*. .	4	$77\frac{3}{…}$
Certificaten. . .	$2\frac{1}{2}$		Dito dito 5e Ser.	4	
Do *Rothschild*.	$2\frac{1}{2}$	$48\frac{5}{8}$	Inschr. Assig. .	6	
Frankrijk.			Certific. dito. .	6	
Obligatien. . .	3		**Polen.**		
Spanje.					
Nieuwe	1	19 $\frac{5}{8}$ $19\frac{1}{4}$	Obligatien . . .	4	$68\frac{…}{…}$
Dito Buitenl. .	3		**Oostenrijk.**		
Do Binnenl. 6/m.	3	36 $\frac{5}{8}$ $\frac{1}{2}$			
Bew. Sp. Com.		$4\frac{1}{2}$ $\frac{9}{16}$	Metalliek . . .	5	$63\frac{…}{…}$
Amort. Schuld.			Dito bet. Amst.	5	$73\frac{…}{…}$
Portugal.			Dito letter B . .	5	$73\frac{…}{…}$
Londen nieuwe.	5	$36\frac{15}{16}$ $37\frac{1}{4}$	Dito 1847 . . .	$2\frac{1}{2}$	$32\frac{…}{…}$
Dito uitgest. .	4	($36\frac{15}{16}$	Dito 1851/1852	$2\frac{1}{2}$	$32\frac{…}{…}$

Braz. bij Roths. p. s. 500. 5 pct. $96\frac{1}{2}$; Mexic., 3 pct. $22\frac{5}{8}$, $\frac{3}{4}$, $\frac{11}{16}$, dito Onb. $22\frac{5}{8}$, $\frac{3}{4}$, $\frac{11}{16}$; G… Lond. Onb. $7\frac{1}{2}$, $\frac{1}{8}$; dito Uitg. $6\frac{3}{8}$; Peru $4\frac{1}{2}$ pct. 65…

Over het geheel was de markt heden flaauw gestemd… niet tegenstaande waren tot de verlaagde prijzen in m… fondsen veel koopers.

FRANKFORT, Vrijdag 30 Junij. 5 pct. Metall. … 3 pct. Spanje binn. $36\frac{3}{4}$; 1 pct. dito $19\frac{1}{16}$.

LONDEN, Vrijdag 30 Junij. Consols op t. 9… Mexico N. 3 pct. $24\frac{1}{8}$, $24\frac{1}{8}$ à $\frac{1}{4}$; Peru N. $4\frac{1}{2}$ pct. … à 68; Ecuador $3\frac{3}{4}$, $3\frac{7}{8}$; Gren. Uitg. $6\frac{3}{8}$, $6\frac{1}{2}$ à $6\frac{5}{8}$; … 5 pct. 85, 85; Spanje 1 pct. 20, 20 à $20\frac{1}{8}$; dito buit. $40\frac{1}{2}$; dito Certificaten $4\frac{1}{2}$, $4\frac{1}{2}$; dito Passive … Russen $4\frac{1}{2}$ pct. $85\frac{1}{2}$, $85\frac{1}{2}$; dito 5 pct. 98, 98; … pct. 90, 90, 90; dito $2\frac{1}{2}$ pct. 61, 61.

PARIJS, Vrijdag 30 Junij. Fr. $4\frac{1}{2}$ pct. op t. … 3 pct. 73.10; Sp. Binnl. 3 pct. $37\frac{5}{8}$; dito 1 pct. … Metall. $84\frac{1}{2}$.

WEENEN, Vrijdag 30 Junij. N. Metall. $85\frac{1}{4}$; … $89\frac{7}{8}$; Bankactien 1276; Goud $33\frac{1}{2}$; Wissel Londen … Zilver $29\frac{1}{2}$.

De besproken leening zal, naar men verzekert, … maar 500 millioen groot zijn, en verkrijgbaar … steld tot 95 pct.

MADRID, Dingsdag 27 Junij. Sp. binn. 3 pct. … nieuwe 1 pct. $20\frac{1}{4}$.

Gedrukt bij C. H. SUSAN, Jr., te 's Gra…